

TARKASTUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 4/2010 vp

Hallituksen toimenpidekertomus vuodelta 2009

Perustuslakivaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 20 päivänä huhtikuuta 2010 lähettänyt hallituksen toimenpidekertomuksen vuodelta 2009 (K 5/2010 vp) valmistelevasti käsitel-

täväksi perustuslakivaliokuntaan ja ulkoasiainvaliokuntaan ja samalla määrännyt, että pysyvien erikoisvaliokuntien on annettava asiasta lausunto perustuslakivaliokunnalle.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Kertomusmenettelyn uudistaminen

Valtioneuvoston kanslian tänä keväänä (2010) asettamassa työryhmässä valmistellaan parhailaan valtion tilinpäätöskertomuksen ja hallituksen toimenpidekertomuksen yhdistämistä. Tarkastusvaliokunta pitää tärkeänä, että työ kertomusten yhdistämiseksi on nyt käynnistynyt ja että jo syksyllä 2010 asiassa on odotettavissa uusia ratkaisuja.

Kertomusten yhdistämisen ja siihen liittyvän aikatauluvaatimuksen lisäksi tarkastusvaliokunta haluaa painottaa myös yhdistettävän kertomuksen sisällön kehittämisen tarvetta. Eduskunnan on jatkossa tarpeen saada informatiivisempaa ja tiivistetymppää tietoa valtiontalouden tilasta, kehityksestä ja riskeistä sekä harjoitetun toiminnan yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta. Myös työ lausuma- ja kannanottomenettelyjen seurantajärjestelmän ja siihen liittyvien menettelytapojen kehittämiseksi on tärkeää. Uusien järjestelmien suunnittelussa ja toteutuksessa tulee huolehtia siitä, että ne palvelevat uutta, yhdistet-

tyä kertomusta ja uusia käsittelyprosesseja niin hallinnossa kuin eduskunnassa.

Poistettava kannanotto, kohdat 1 ja 4

Tarkastusvaliokunta katsoo, että seuraavat eduskunnan kannanoton johdosta suoritettujen toimenpiteet ovat riittäviä tai kannanotto on muutoin käynyt tarpeettomaksi:

— *Informaatio-ohjauksen toimivuus sosiaali- ja terveydenhuollossa*

M 2/2008 vp — EK 15/2008 vp, kohta 1

Eduskunta edellytti 16.10.2008, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla vahvistetaan sosiaali- ja terveyspalvelujen ohjauksen sitovuutta ja vaikuttavuutta sekä yhdenvertaisuutta perusoikeuksien toteutumisessa ja sosiaali- ja terveyspalvelujen saannissa ja että hallitus esittää tarvittavat säännökset sosiaali- ja terveyspalveluja koskeviin lakeihin.

Valiokunta pitää suoritettuja toimenpiteitä riittävinä tällä erää ja tulee seuraamaan, vahvistaako ja parantaako ohjauksen sitovuus jatkossa riittävästi yhdenvertaisuutta perusoikeuksien toteutumisessa ja sosiaali- ja terveyspalvelujen saannissa.

— *Informaatio-ohjauksen toimivuus sosiaali- ja terveydenhuollossa*

M 2/2008 vp — EK 15/2008 vp, kohta 4

Kohdassa 4 eduskunta edellytti, että hallitus raportoi kannanoton kohdissa 1—3 esitettyjen toimenpiteiden toteuttamisesta vuoden 2009 kevätistuntokauden aikana. Sosiaali- ja terveysministeriö antoi kannanotossa edellytetyn vastauksen tarkastusvaliokunnalle 15.6.2009. Hallituksen toimenpidekertomuksessa on täydennetty vastauksessa annettuja tietoja.

Säilytettävä kannanotto, kohdat 2 ja 3

Tarkastusvaliokunta katsoo, että kannanoton kohdat 2 ja 3 ovat edelleen tarpeellisia ja ne tulee säilyttää hallituksen kertomuksessa.

Eduskunta edellytti, että hallitus vahvistaa talouden ohjausta uudistamalla sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuusjärjestelmät siten, että ne kannustavat kuntia kustannus- ja laatutietoiseen toimintaan ja palvelurakenteiden kehittämiseen.

Vuoden 2010 alusta tuli voimaan laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (HE 174/2009 vp). Uuden valtionosuuslain ensisijaisena tavoitteena on vahvistaa kunnallisten peruspalveluiden rahoituksen kokonaisuutta kokoamalla kunnan peruspalvelujen valtionosuudet yhdeksi kokonaisuudeksi valtiovarainministeriön hallinnonalalle. Laissa ei sen sijaan ole muutettu valtionosuuksien määräytymisperusteita. Tarkastusvaliokunnan mielestä uudistus ei vahvista talouden ohjausta siten, että sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuusjärjestelmä kannustaisi kuntia kustannus- ja laatutietoiseen toimintaan

ja palvelurakenteiden kehittämiseen. Kannanotossa esitettyjen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää valtionosuuksien määräytymisperusteiden uudistamista. Uudistus on jäänyt tältä osin keskeneräiseksi, ja uudistusta tuleekin jatkaa.

Edelleen eduskunta edellytti, että hallitus aluehallinnon uudistamishankkeessa varaa aluehallinnon suorittamalle ohjaus- ja valvontatoiminnalle riittävät voimavarat ja toimintaedellytykset ennalta ehkäisevälle ohjaukselle.

Tarkastusvaliokunnan mietinnön mukaan valiokunnan selvitystyö osoitti, ettei lääninhallitusten sosiaali- ja terveysosastojen henkilöstövoimavaroilla ollut pystytty hoitamaan asianmukaisesti kaikkia alueellisen ohjauksen tehtäviä. Erityisesti ennalta ehkäisevää toimintaa ei ollut kyetty toteuttamaan riittävästi.

Vuoden 2010 alusta voimaan tullessa aluehallinnon uudistuksessa aiemmin lääninhallituksissa olleet sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävät siirtyivät aluehallintovirastoihin. Valtion tuottavuusohjelman tavoitteena on supistaa aluehallintovirastojen henkilöstöä 174:llä. Mikäli henkilöstösupistukset kohdistuvat sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöön, vähenevät aluehallinnon sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstövoimavarat entisestään. Tällöin ennalta ehkäisevien tehtävien asianmukainen hoitaminen käy entistä vaikeammaksi.

Lausunto

Lausuntonaan tarkastusvaliokunta esittää,

että perustuslakivaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 17 päivänä kesäkuuta 2010

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Matti Ahde /sd	Johanna Ojala-Niemelä /sd
vpj.	Klaus Pentti /kesk	Petri Salo /kok
jäs.	Risto Autio /kesk	Kari Uotila /vas
	Pertti Hemmilä /kok	Pekka Vilkuna /kesk
	Sinikka Hurskainen /sd	Raimo Vistbacka /ps.

Valiokunnan sihteereinä ovat toimineet

valiokuntaneuvos Nora Grönholm
valiokuntaneuvos Matti Salminen.